

SENMANARI HUMORISTICH Y SATIRICH DE BONA MENA
DONARÀ LLISSONS CADA DISSAPTE

Se trobará en tots los kioscos y demás llochs de venta de periódichs

Número solt: 5 céntims; número atrassat: 10 céntims

SUSCRIPCIÓ

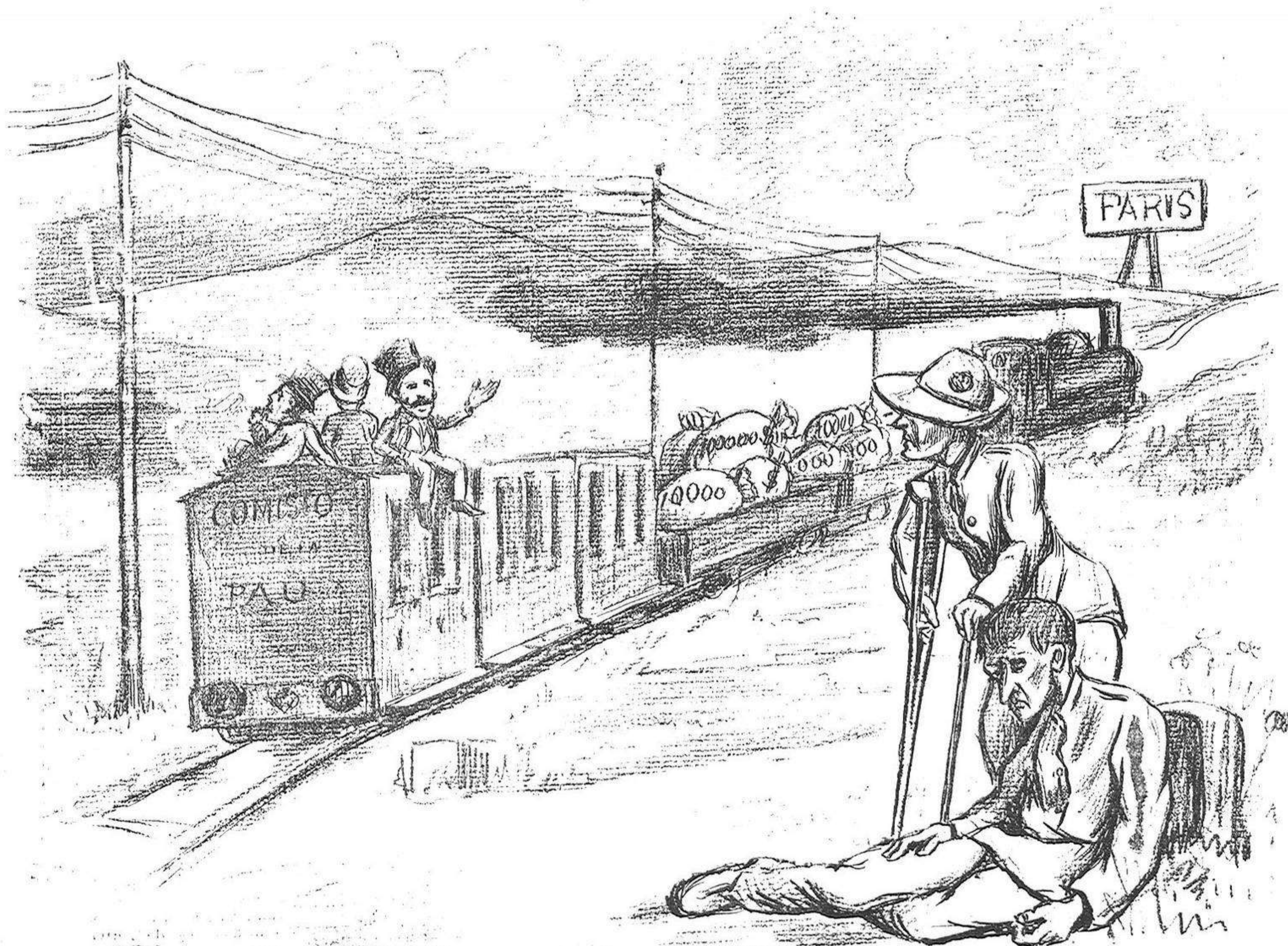
En Barcelona: semestre, 2 pesetas
» » un any, 3 »

En provincias: semestre, 2'50 pesetas
» » un any, 4'00 »

Extranger: semestre, 3 pesetas

Administració: Fontanella, 5, entressol, 1.ª —♦— La correspondencia al Administrador

¡A PARIS! ¡A PARIS!

Los uns, gangas y més gangas,
los altres, fam y més fam.

¿Per qué gastar tantas pelas
si ja es tot á can Pistras?

Cada poble ¿té'l govern que's mereix?

I

Las vellas historias asseguran que á Roma hi hagué un emperador tan amich de la manduca, que n'hauria donat vint y deu als regidors d'avuy, que no faltan á cap inauguració, y als *chicos de la prensa* que disfrutan d'un extraordinari lo día en que l'amo cobra la subvenció del reptilien fonds.

Diuhem també que en aquells temps no era cap miracle que de cop y volta caigués del cap imperial la diadema, ó que algú estirés lo mantell de púrpura y or que cubria las espatllas del César.

Lo cert es que lo tal emperador, ocupat en la tasca culinaria no tingué temps de veurer que li segavan l'herva sota 'ls peus y que's tramava y s'urdia una conspiració á fi y efecte d'arrancarli de las mans la cullera y la forquilla que constituíen sas armas més prehuadas. Arribada ja la conspiració á punt de carmetlo, un día esclatá fort burgit en las habitacions del palau y per totas parts ressonavan lo soroll d'armas y las veus amenassadoras, senyal evident de que l'infelís arribava als póstrs de sa vida regalada.

Com es natural, l'home abandoná la espléndida taula en busca d'un refugi pera escapar de las turbas y procurar la conservació propia ja que tot lo demás estava perdut. Los uns afirman que Vitelius s'amagá en lo lloch destinat á las escombrarias, (que també hi ha escombrarias en los palaus); los altres adveran que s'arrupí darrera d'una bota de vi falemo en lo rebost. Sía com sía, fou descobert, portat al carré y exposat á la vergonya devant de las turbas que l'insultavan y li tiravan en cara la passió que l'havia dominat durant tota la vida.

Sino las historias, relatan las crónicas que'l desventurat emperador no perdé l'aplom, que no's quedá curt en aquella escena de verduleras y que als impropis de las turbas, contestava ab tota la parsimonia de que era capás:—"Sí, sí; es veritat, pero, no obstant, jo he sigut lo vostre emperador"—com significant que tirava al rostre del romans la vergonya d'haverlo sofert, y assentava'l principi de política trascendental que diu que *ls pobles tenen lo govern que mereixen*.

L'adagi afirma que boigs fan bitllas y que ahont menos se pensa salta la llebra; mes també assegura que'l gat no sap de fer culleras; y com que m'apar que l'emperador romá no fou lo boig de las bitllas, sino'l gat de las culleras, confesso que l'esmentat principi'm fá fortas pessigollas á la conciencia desde 'l punt y hora que'n coneix l'origen, ó'l génesis com diria en Castelar.

¡Oh, sí; en Brusi, infalible inteligencia catalana confirma la veritat d'aquell principi polítich ab tota serietat d'una dominical; ho sé; dit principi ha corregut sense correcció ni esmena las planas dels orgas y tornaveus de l'opinió pública y ha passat per las canals del progrés y de la civilisació ff de sigle. Tot aixó ho tinch present; mes tantas cosas han dit y assegurat aquells orgas; tantas cosas han passat per aquelles planas y aquelles canals, que han ja capgirat lo cervell de la gent, que de creure tot lo que s'ha fet públich caldría esborrarlo *nihil sub sole novum* y substituirlo per *nihil sub sole certum*.

Aixó reforsa encara las pessigollas que l'esmentat principi m'ocasiona; y á fe d'home de bé, fins imagino que no es sinó una sort d'esponja pera esborrar pecats comesos; es la manera de traurers lo mort de casa; es la práctica dels mals vehins que tiran al camp del costat las pedras del seu; es la habilitat dels tramoystas que fan caure'l teló á fi y efecte de posar los fils pera enganjar al públich.

Del emperador de la manduca no'n dupto pas. La contestació que, segons las crónicas, inclou lo trascendental principi, no tingué altre motiu que desvanixer en cert modo los cárrechs que li feyan las turbas, tapar la responsabilitat que resultava de la conducta gens lloable del César y tirar lo mort sobre'ls ciutadans de Roma. Respecte de los demás que fan seu lo principi, ne tinch fondas sospitas. Tota aquesta cáfila de sabis, que á las postrimerias del sigle dinou portan al mon la llum de la ciencia infusa, han causat prou mals pera que desitjin descarregar-se de las culpas propias; y al mateix temps es natural que preparin la retirada ja que no l'absolució dels pecats que pensan cometre. Ells ho fan y desfán tot; ells ho arreglan y desarreglan tot; ara bé, si esdevingués un día en que las turbas tressin per terra tanta nulitat, no tindrían necessitat de confessar la culpa; dirían á las turbas lo que l'emperador romá:—"Sí, es cert, y no obstant, nosaltres forem los vostres mestres—es dir, *cada poble té'l govern que mereix*."

Aquesta consideració'm porta á creure que tal volta lo que asseguran las crónicas no es del tot veritat y que l'emperador romá no pensá jamay en fer de sabi y sentar principis de tanta trascendencia. M'apar que son objecte's limitá á una senzilla exculpació y que sa contestació no fou més qu'una resposta de verdulera, ó sía, dir á las turbas: Tú ho ets més.

Procurarém esbrinarho la próxima senmana.

R.

LOS ESTUDIANTS

ALS SEMINARISTAS

Ja venen; ja comensan á ensenyar son *fisich* pe'ls carrers més céntrichs de la ciutat, ab aquell *tipo* especial y característich que no permet confóndrels ab ningú més. Ja venen ab los llibres sota 'l bras, tristos los uns per las gandulerias y *veraneos* que ab las vacaciones acaban; alegres los demás, ab pensament d'estudiar altre cop y saber més, pera satisfacer aixís sas aspiracions y *luego* obrirse pas ab forsas propias y brillar en la societat en que han nascut. Ja venen, deixant una volta més als pares idolatrats, á la familia adorada, als amichs de l'infantesa, al poble que'ls veijé náixer, al campaná magestuós, coronat de núvols, qual sombra veneranda els proteji tantas voltas al enlayrar sas oracions de nen al sant Patró de la vila.... Ja venen....

Y al venir l'alegría els balla pe'l cos, reflectintse en sa cara y sas paraulas. Es que 'ls uns, los més pòquets, vehuen en lo nou curs que comensa un pas més en lo camí aspre de la ciencia, del treball, d'una posició desahogada: es que 'ls demás al pujar al tren ja oviran en lontanansa com un foc que 'ls atrau la verda silueta del joch ó las formas tentadoras d'una simpática modista.

¡Pobres estudiants! Lo Govern ab l'odiós 40 per 100, los catedráticos ab los exhorbitants preus de sos llibres, la *patrona* ab los menjars y sos comptes, lo vici ab sos atractius y sos plahers, tothom es creu en dret de atacarvos d'un modo ú altre. Avuy comensau alegres ab lo portamonedas plé y la pau á l'ánima. Deu fassa que al acabar lo curs cap mena de vici haja posat en vosaltres senyals inesborrables!

* *

Y al parlar d'estudiants, no's pot menys de pensar en la *Juventut Escolar Tradicionalista*. Vuyt mesos de vida y passen de 500 los seus socis. Reunéxintse dintre poch los estudiants, com marca 'l Reglament; elegeixin popularment la nova Junta; formin Comissions especials de propáganda en tots sentits; reformis sos Estatuts en varis articles defectuosos; déixinse de miserias personalíssimas; treballin ab activitat y fé, y jo 'ls asseguro que á fi de curs constará dita Associació ab 2.000 socis lo més poch. ¿Los medis? En parlarém un altre día.

* *

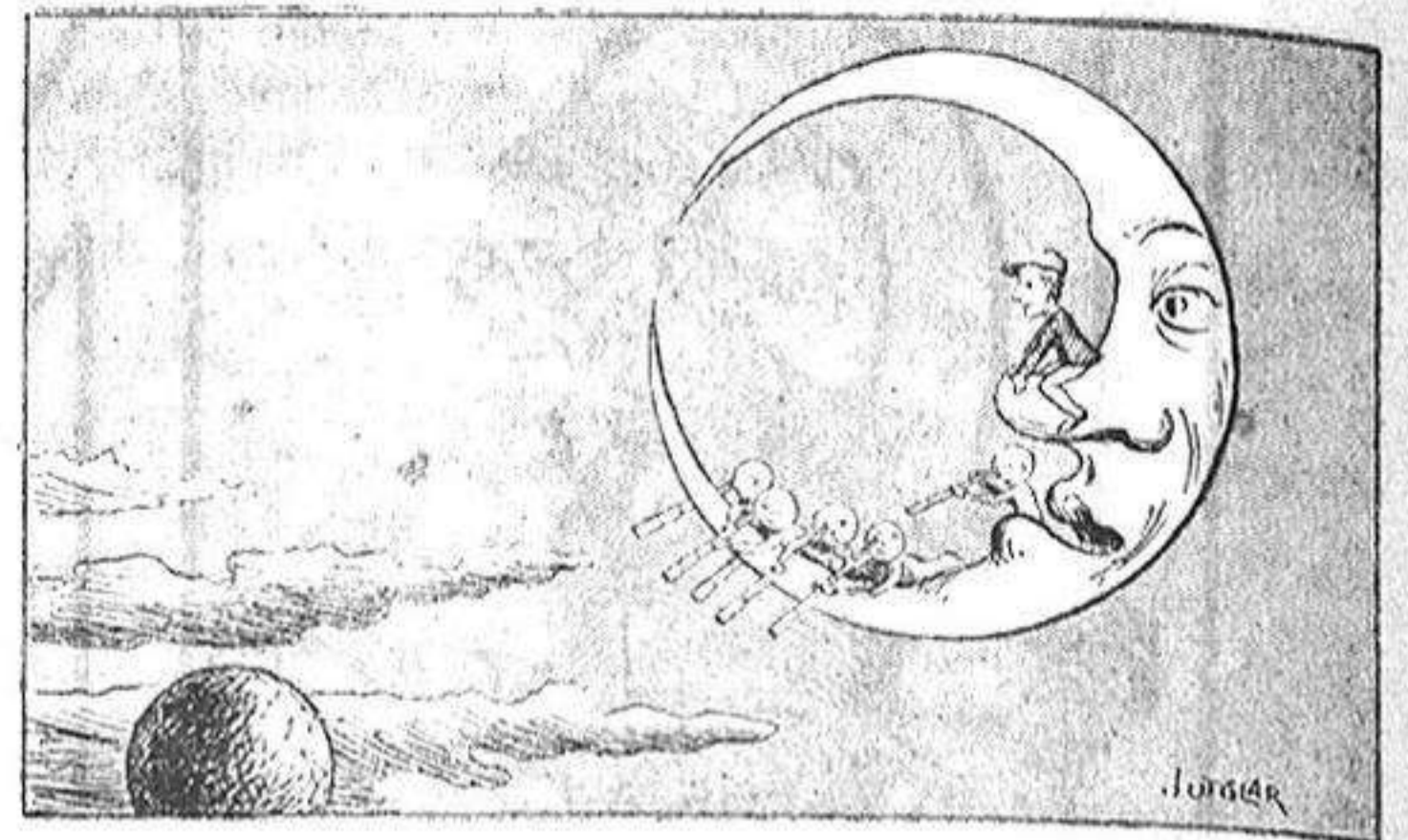
Que avuy havém de dir quatre paraules als simpáticos estudiants del Seminari, ahont la Comunió carlista conta, sens exagerar, ab més de 500 correlligionaris.

Allá sí que 'l govern no pot escandalisar ab sos impostos de guerra; ni 'ls catedráticos ab sos llibres y programas, ni la dispesera ab sos comptes y sos menjars. Allá sí que 'l vici no's presenta ab sos atractius y sos plahers, ni conmhuen á aqueixos estudiants la verda silueta del joch ni las formas tentadoras de simpáticas modistas! Allá tot es pau, física y moral, regnanthi com á senyoras la ciencia y la virtut. Per xó hi ha més estudiants carlistas que á la Universitat. Per xó el 85 per 100 son defensors acérrims de D. Carlos.

Y puig bona y santa y católica es la Comunió Carlista, y per altra part la defensen la inmensa majoria del seminaristas, d'aquí que tinguém com soberanament injusta la conducta incalificable y tiránica de certas porsonas y elements del Seminari. LO MESTRE TITAS ha protestat ja varias voltas y tenim entés que comensará desseguit una enérgica campanya pera defensor á tants correlligionaris com allá conta y treure ensemps al sol los drapets de personas que 'ls portan no molt nets.

Fixinshi los seminaristas....

VALCARLOS.

DESDE LA LLUNA

Desde aquell día tan trist que entrí en llunáticas terras; desde que, ab gran sentiment, vaig deixá 'ls meus condeixebles fugint d'un país de paus, de granujas y otras hierbas, he rebut vinticinch mil trescentas probas d'afecte dels que foren mos companys en las aulas del meu Mestre, y á totas he contestat ab puntualitat perfecte. Si las cartas s'han perdut, la culpa no ha sigut meva; será la culpa de 'n Pau, será tal volta de 'n Pere ó será de la censura militar, qu' es tan severa; pero, no, no ha sigut may del vostre company Titella. Ab vosaltres he pensat desde que en aquesta terra, ahont tan tranquilament se viu, dorm, treballa y menja, vaig posar las mevas potas pera no sofrir més penas al veure á Espanya morir sens dignitat de cap mena. Si jo á Espanya hagués viscut durant aquestas tragerias; si jo hagués estat aquí.... ¿jo aguantar tantas baixesas! ¿jo contentarme en tirar quatre fástichs á en Rivera! ¿jo cridar sols, com ho feu el Conde de las Almenas! ¿jo fer focs artificials com ho feu en Canalejas! ¿jo callarme com un mort devant d'aquests poca-penas! No, jamay; ó 'm fusellavan ab un canó dels de trenta, ó jo faig un disbarat y jadeu, Titella, per sempre! ¿Que n'hi ha poca de vergonya en aquesta hidalga tierra! Per xó vaig fugir corrents per no veure tanta mer.... per no viure ab lladregots, entre gent sense conciencia que 's ven ¡ay! lo seu honor por un plato de lentejas. Malaguanyada la llima d'en Luchessi, allá á Ginebra, que 's clavá en un cor honrat com era 'l d'aquella Reina, tans pillos que per aquí cobran, xupan y prosperan, y ab tanta tranquilidat á costa del país medran!

¡Viva Deu! aixó no's pot tolerar pas, ni ab careta, ¿qué haveu fet de la conciencia?

Desde aquí tot ho veyem, contemplém tanta miseria y 'ns fem creus de la camorra ab que doblegueu l'esquena y llepeu fins los assots ab que vostra pell arrencan.... ¡Vamos, no teniu perdó

ni serviu per una mer....
 Si la censura 's complau
 en no ferme la..... trabeta
 ja us escriuré un altre dia
 si no tinch ó mandra, ó feyna.

TITELLA.

INSTANTÁNEA

Lo tercer partit

Vostés, com á bons carlins que son, se creyan com uns babaus que l' únich salvador de nostra terra era Don Carles de Borbón y son programa.

Donchs, s' han tallat de mitj á mitj.

L' únich salvador d' Espanya, l' únich, ho senten bé? l' únich es lo general D. Camilo Polavieja.

El qual D. Camilo, dich, D. Camilo, está ja organisant lo seu *cós de exercit* que ha de regenerar la terra de Sagasta y li ha de curar l' ull esquerra, malalt d' un cop d' aire filipino.

Realment té rahó lo general Polavieja. Encara que s' hagi embolicat en camisas d' onze canas (que venen á ser uns vuitanta vuyt pams, poch més ó menos) no per aixó li hem de negar la rahó.

Lo partit de Cánovas, va quedar fet un *partit* de veras, per la calaverada de Angiolillo. En Romero y en Silvela, dos deixebles y dos Pacos aprofitats, innegablement aprofitats, volgueren recullir l' agonitzant partit conservador, mentres en Castelar, segons gráfica expreció sortida de sos amorosos llavis, anava á consolar á D.ª Joaquina d' Osma, avuy duquesa de Cánovas.

En Romero se va fer los seus, y en Silvela també. Quedaren, per lo tant, los conservadors ó conservastres, partits per gala, en dos. Per aixó se dihuen conserva-dos, porque dos ne conservan. L' un se menjaría'l fetje del altre. No poden, donchs, pujar al candelero.

Los fusionistas están, los pobres, próxims á caure, y cayent, ningú 'm negará que 's poden trencar la closca. Pero tinguin ó no la sort ó la desgracia de perdre lo tupí, la veritat es, que ab molta dificultat tornarán á sentir aquellas dolsas paraulas que dihuen: "pujen aquí dalt."

Faltava, donchs, l' hereu; un ab prou resignació y ab prou pit, per dir: "jo soch vostre successor."

Y aixó es lo que s' ha decidit á fer l' insigne general, ab lo sabre del *Siglo Futu..... ro* y tot.

"Mi política es—diu—monárquica, regionalista, liberal y católica"

Es á dir, una verdadera olla barrejada.

Que sigui monárquica fins á cert punt, bueno.

Vull dir que no 'm fa res.

Aixó de regionalista, ho deixo per *La Nació Catalana*; es dir, per ella li deixo lo regionalisme de don Camilo.

¿Lliberal y católica? ¡Bufa! Aixó, aixó es lo que no entench!

Sinó que sigui lliberal pe'l cantó del *Heraldo*; y católich pe'l del sabre.....

Ab aixó de filosofías y teologías, se veu que no hi entenen gayre los generals.

Perque com á lliberal té que acceptar la llibertat de cults.

Com á católich, l' *Unitat Católica* espanyola.

Y vé, qui ho lliga aixó; ni Sant Tomás.

Com á católich té que acceptar lo *Syllabus*, y per tant, reconeixer que la tésis lliberal es condemnada, y per tant herética.

Donchs, ¿cóm ho arreglém aixó, D. Camilo? ¿Vosté vol esser heretje y católich, tot en una pessa?

¡Vosté sí qu' es una bona pessa! Vosté lo que vol es lo poder, lo demés..... ¡qué m' asplícáis á mí!—dirá vosté.

¡Oh, y lo que sembla mentida! Encara es fácil que sigui poder lo general don Camilo. A Espanya se vehuen unas cosas.....

Jo coneix un apotecari que s' ha fet polaviejista, y ja li ha demanat, per quan sigui poder, dos governs civils, tres embaixadas, quatre canonicats, y..... que no hi hagi tanta salut.

Ja conto jo que s' abaratará l' aulfals, d' aquesta feta, ja.

Tinch relacions ab un senyor que té molta fortuna, molta vista, y molt dolor d' estómach quan porta botas de xarol, que s' ha fet d' en Polavieja, porque al llegir son Manifest va reventárseli en sech, un tumor que tenia sota las barras, y..... lo que diu ell: "hasta en mí mateix noto los efectos de la política polaviejista."

En fi; D. Camilo, vosté pensa bé.... Deu ens dongui un minut més de gana que de vida.

ROGER DE LLURIA.

El doctor Esquerdo, l' hereu d' en Ruiz Zorrilla, també ha fet las sevas declaraciones.

Diu que acaba de recorrer Espanya entera, y tothom coneix y ha jutjat ja als causants de nostras desgracias y ruina.

Será tal com diu el doctor, pera si 'ls ha jutjat ja, lo qu' es nosaltres no hem llegit encara la sentencia.

.....

Pero, ¡todo se andará!

Hem rebut una carta d' un voluntari de Cuba en la que 'ns pinta ab brillants colors lo passat á aquella isla durant aquets últims mesos.

¡Deu meu y que malaguanyada ha sigut part del plom gastat á Cuba!

Quan la censura haigi acabat la seva missió, la publicarem, puig es digna de ser coneguda de tothom

.....

.....

.....

.....

Una germana de la *Caritat repatriada* al posar los peus á Espanya y enterarse de que en Sagasta continuava en el poder, exclamá:

—¡Pobres de nosaltres! ¿Encara estém aixís? Y es veritat. Pobres de nosaltres.

.....

El general Polavieja ha dirigit una carta á tots los periódichs demanantlos que si han comentat la seva carta manifest, se serveixin (si volen) enviarli 'ls números en que ho fan pera agrahirlos els elogis ó estudiar sas opinions.

Y..... ¡no ha pensat ab LO MESTRE TITAS!

Pero, no hi fa res. Nosaltres li enviarem en un paquet certificat los números en que hem parlat d' ell.

¡No faltaria mes que no 's vejés éll de cos enter, remenant aquella olla de las pastetas!

.....

A Madrid va caure un llamp en el ministeri de la Guerra.

Malo, malo, malo.

.....

Ja tenim las Comissions de la pau á París. Disposadas á divertir-se com uns homes.

Y á gastar una millonada.

Y el país que 's reventi. Menos mal si 'n treyém profit.

CORBATINS

Que descendeixen tals *prendas* de las forsudas argollas, ho veurán, si 's fican bé en los seus serveys y formas, puig el *corbatí* es usat per sens nombre de personas, molts d' ellas militars, sacerdots ó gent de toga, ab colors morat ó negre de materia xarolosa. Per *corbatins*, los seglars solém portar altres cosas que fan que tinga més brill la planxada camisona, y si 's rumbeja ab bon garbo, es molt caya y bonicoya. La *corbata* ó *corbatí* que com dogall lo coll volta, n' es de cotó, llana ó seda ab forma seria ó xillona, y 'l jovent quan la vesteix, veurán que hi fa molta *tropa*. Sapigut per qué serveixen

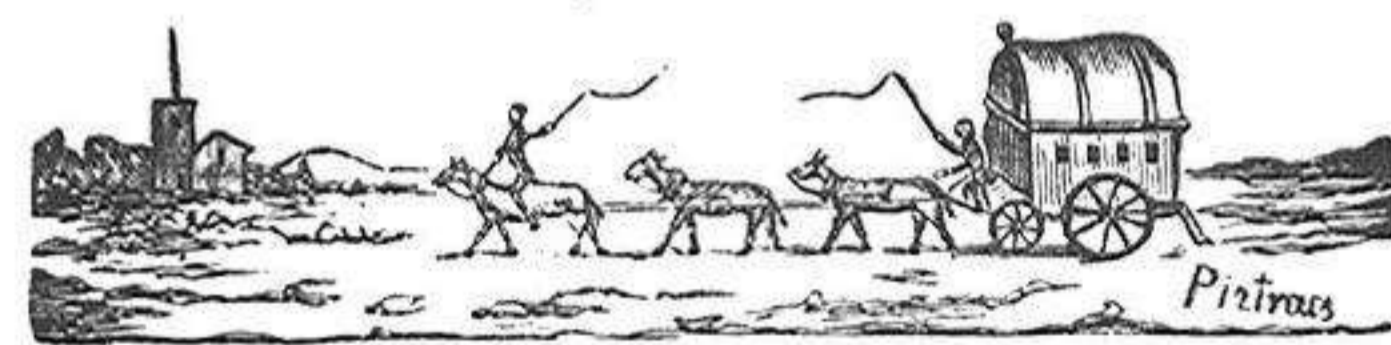
las aytals prendas de roba, tots vostés molt bé sabrán si ab alguns defectes contan ó si alguna imperfecció se hi sol trobar en la forma. La qüestió dels *corbatins*, fa acudir á ma memoria un cas de gran interés y de trascendencia molta. Era jo nin, y 'l meu avi (que sent just ara el cel gosa) satisfent lo meu deliri per sentir rondallas dolsas, y joyós que á son costat obrís jo mitj pam de boca escoltantlo embadalit fins quedar dormit á voltas, va contarme el següent cuento d' ensenyansa aprofitosa. Escoltin, escoltin tots, qu' es qüestió sols d' una estona, y veurán si lo meu avi sabia rondallas bonas. «Era, digué, una nació que un temps rica, grant y noble, dictava lleys á mitj mon, y ans que tot, aymava l' honra; sos vassalls n' eran capdills, en arts y ciencias grants homes, y la pau y el benestar, feyan la ditxa del pobre; mes, llavors s' aymava á Deu tot lo qu' ara se 'n fa mofa, y existían *corbatins*..... per penjá 'ls traydors d' un roure.

Terribles y grans ventadas ab tempesta molt furiosa portaren pe'ls Pirineus las llavors més diabólicas, que escampanse arreu, arreu, engendraren la deshonra. Com irrupció del avern s' extengué per *casa nostra* la malura més crudel com cisanya verinosa, que ab lo crit de ¡llivertat! ens esclavitza á tot hora. Aquell poble ¿quí 'l coneix, si es avuy, sols un trist orfa?

mes los *corbatins*..... ¡reposan! ¿cóm pot, donchs, fill meu, tenir dols benestar aquest poble? jo, fillet, me 'n vaig del mon; mes tú, ¡qué 'n veurás de cosas! s' anirà enaltint lo vici, com de la virtut fent mofa, fins que vinga un *bras de ferro* que l' antich benestar tórnia, fent servir los *corbatins* per penjá 'ls ..... d' un roure.»

Aquí finia el meu avi la *rondalla* cada volta; ¡quina *rondalla*, Deu meu, més semblant á *nostra* historia!

PEPET DE LAS POMAS.

CARTAS DE FORA

Vilanova y Geltrú, 25 septembre 1898.

Molt estimat senyor Mestre: Després d' algunas senmanas que havia fet campana á l' escola, ab sobrada rahó, vosté'm demanará 'ls motius de ma ausencia, y com es deber de tot deixeble, 'ls ho explicaré.

Ha de saber que 'n aquesta vila estém sofrint una calor exorbitant, y com que jo só molt impressionable, desde que s'ha aumentat lo nombre de *noys*, y d' un modo especial 'ls d'aquesta vila, estich vevent que no procuran estar prou amples, y per altra part ja sab que jo necessito tres pams y mitj de banch perque tinch alló del capdevall de l' esquena molt gros, de tal manera, que ja 'm fan pagar dos cadiras en lo teatro; per lo tant, figuris lo que jo pateixo en los moments qu' estich á sas ordres immediatas; y com que vosté es tan bona persona, casi insubstituible, des d' avuy al mateix temps que li prego 'm dispensi mas faltas d' assistencia, 'm permeto demanarli un senyalat favor, qual es, que no 'm veigi obligat á donar la llissó tan sovintet com avans ho feya, fondant-me en que ja té vosté deixebles bons, millors tots ells que jo, qu' el posarán al corrent de tot *brujit*.

També li participo, senyor Mestre, que com cada día 'm torno més tonto qu' un crostó de pá, no voldria que 's repetís alló que vosté ja sab d' algún doctor barbat y *trou-at* que á Castella 'n dirían *hallado*, que diu que lo Fuet posa calum-

nias á homes *venerandos* perque van á missa, ignorant ell, tal volta, qu' á la ombra de la Creu s' estén lo dimoni, per refrenarse, si pogués, del infernal calor que l' abraza.

Ademés, lo pare alcalde ó *alcalde senyó*, no té pressa en pagar als empleats y menys als mestres, y no voldria havelshi de pagar tres ó quatre duros de mesada que'ns farán bon servey per pagar als *yankis*, gracias als lliberals de tots colors. Mes, pot molt bé esser qu' aixó de que no cobrin los mestres y empleats podria arreglar-se si 'l pare *batlle* no *ballés* tant per aquella casa que fa cantonada á la rambla del Amparo. També hi ha qui enrahona que s' haji gastat los quartos municipals per pagar á cert pintor lo fer lo retrato d' un *calderó* ab camisa planchada, vuit dents postissas y bigoti refilat; las dents no las ensenya en lo retrato perque las té negras y la camisa no es pas aquella qu' es posava al tornar de la vinya. ¡Quina llástima que lo pintor no li haji posat un *bot* per bastó y un *got* á la mà per fer lo tast, com á bon comerciant de *mam* que s' ha tornat, desde que 's cobra lo *barato* municipal!

Avans de posar punt á n' aquesta carta, un altra cosa li explicaré: aquell *canal-de* sisterna *foradada*, *Wifredo pelat*, 'm fa una por.... perque 'm sembla qu' acaba de quedar més *pelat* qu' una rata de golfas d' Esglesia, y no ho fa pas la sequedat qu' ell pateix, sinó que 'ls *dans* y las *donas* van contra ell. ¡Pobre articulista blasfemo, Deu se'n apiadi! ¡Qué trist haurá quedat ab la mort inesperada del *brot* de que li parlava l' altre día, que diuhen va morir de *fam*.

Estiga bó, senyor Titas, y fins un altre día; dignis comunicar de part meua á n' en *Pepet de las Pomas* y á n' el *Aucell Vilanovi* que 'ls hi agraeixo moltíssim las inmerescudas paraulas d' elogi que divers vegadas m' han dirigit, que segueixin venint ab constancia y freqüencia á l' escola *titesca* y que fins are no semblan *noys* sinó qu' es portan com á homes, y ab companyia dels nous condeixibles que'ns han sortit. á tots los quals envío mon coral saludo, espero que tots plegats farán la figa á tots los llicenciats y doctors *carnestoltas*, ab lo que jo 'ls ajudaré, si bé ab no tanta freqüencia com avans ho feya, com ja veurá per la rasonada súplica que li dirigeixo al comens de la present; y esperant de sa bondat sens limits que no sabrá dir-me que no, encar que siga un deixeble no gayre aprofitat; portant la gorra á la mà esquerra, ab la dreta li agata la mà per besarla carinyosament, son sempre obedient deixeble,

LO FUET VILANOVÍ.

* * *

Castellar, 19 septembre.

Sr. Director de LO MESTRE TITAS.

Molt senyor meu: cito avuy á judici al senyor Flistis, per més que 'l suposo en la fossa, d' ahont vaig suposar sempre habia sortit galvanizat, á la manera d' aquell comendador, creació tan hermosa de la fantasia patent d' en Zorrilla.

Tenia tanta familiaritat ab lo del cementiri; lo seu estil era tan correcte, senzill, elocuent y desenvolt, que, francament, tenia poca semblansa ab lo que gastém los homes de la terra y hasta 'l nom me feu l' efecte d' haver pertenescut á épocas llunyanas.

Las primeras impresions, hi ha que confessarho, foren agradables; ¡portava tanta punta lo seu bonete! que tots creyam anava á cambiar lo modo de viurer nostre, denunciand fets inmorals, defectes y vicis polítichs y religiosos, que coneguts per nostra societat, segurament los havia de condemnar y castigar ab má forta.

Debíam creuer també que després de ferlos públichs, tenintlos tan coneguts, vindria proposant los medis d' extirparlos.

La sorpresa fou grossa per la fugida sobtada del teatro del Titas, quant l' espectador esperava impacient lo desentllás del drama que 'n las anteriors escenas venia desarrollant.

Esfumat lo personatge de primer terme, lo drama se convertí en comedia, no quedantnos altre consol que repetir lo tan vulgar mot: *¡se 'ns ha ben rifat*.

¡Pobre Flistis! ¡tanta pó que feya! ¡tants sustos com doná! ¡tanta gresca com mogué! ¡tants disgustos que 'ns portá! ¡tants judicis temeraris á que lo seu misteriós nom obligá! ¡tants pecats com feu cometre! ¡tants odis que desenrotllá entre nosaltres! y tot plegat res; molt soroll y pocas nous, fondres com un foch-fullet, resultant la *carrabina d' Ambrós*; el verdader *Parto de los montes*.

De bona gana li hauria resat un Pare Nostre, si la corrupció del seu cos mortal no hagués donat lloch á eixa plaga de volatils é insectes, quals picadas verinosas perturbaren la tranquil·litat y conciencia d' altres families, cual temple interior s' ha tingut sempre per sagrat é inviolable.

D' ahont podían eixir sinó de un cos en descomposició las crisalidas que per las lleys del transformisme se convertiren en *Aranyas* y *Mosquits*, en *Olivas*, en *Mussols*, en *Aucells de Can Barba*?

Si tingués en aquest moment proper á Darwin, li preguntaria si la teoria del trasformisme y selecció explicava vingués d' altre situ l' aixam d' aytals bestiolas.

Lo ¡patetés! no podia ser més gran. Lo meu raziocini se'n ha anat al aigua; y tan clar que se 'm havia presentat.

Diantre de *Lagartijo*. Podías haber esperat algun día més en revelar lo secret de que s' havia venut als *yankis*. Hauria jo viscut tot aquell temps ab l' ilusió de que era cert lo meu judici. ¡Al diable vaji la capa y espasa d' un torero que d' aytal manera trastorna lo pensament!

No obstant, *per me facis* sempre resulta una felonía més, que sumada á las que tenia apuntadas, será més grossa la suma.

Sintetisant las impresions de la campanya dels pseudónims d' aquest lloch en LO MESTRE TITAS, la calificaré d'

apassionada, injusta, criminal, escandalosa, en suma INMORAL (1).

Apassionada é injusta, perque 's dirigeix ab calificatius depressius als aludits, presentantlos á la vindicta pública, mortificantlos ab la sátira, acusantlos de fets que no han pogut ó no han volgut probar, fentlos responsables, com á causa instrumental que eran, dels agens que sens dupte 'ls obligarian pera conservar lo pá que, com á pares, tenen l' alt deber de procurar als fills.

Sempre será criminal la conducta de saber actes ó fets contra una societat sense denunciarlos, ó anunciarlos, sense saberlos, deixant los reos sense cástich ó castigantlos sense culpa.

Criminal es també perturbar la tranquil·litat de la familia y del poble, donant lloch á las suposicions, al judici temerari que engendran sempre rancúnias y malestars excitant los temperaments de uns y altres y portantlos á la lluita y la obcecació.

Criminal y escandalós es publicar actes privats, suposantlos pecaminosos y encar que sían realment tals, (cosa que dubto tinga certesa los denunciats), puig la caritat obliga més bé á correr sobre d' ells una cortina que donarlos als vents de la publicitat. L' Evangeli aixís ho mana.

Senyors pseudónims pera moralisar al poble 's necessita més calma, més bon humor, més coneixement de las verdaderas causas del mal que flagella la societat, més filosofia, més imparcialitat, perque resulti més clara la justicia; més caritat; menos sátira; menos motejar; menos gresca; més formalitat; menos cobardía; més valor; menos mascara; la vise-ra ben alta; ab una paraula, com dihem els catalans, *lo cap dret y lo cor net*.

Tot fiscal deu poguer tirar sempre la primera pedra, ó no acusar, y deu ferho, á imitació de Cicerón, repetint aquella elocuent é immortal frase: *japeste! japestel dico*, ó á aquell altre filòsof que 'ns diu: «amich es Platón, pero es mes amiga la veritat».

Si continúan en sos tretses, senyors de la casa tapada, per més que no necessitarán concells, de qui 'ls reb de la senyora me permetere la lliberiat de aconsellarlos hi recordin lo precepte tancat en los dos versos que segurament saben de memoria y traduirán millor que jo.

Omne tulit punctum qui miscuit utile dulci yectorem delectando. pariterque monendo.

Y com veig al senyor Mestre que té l' esquella als dits, ans que repiqui té lo gust de plegar la tasca per avuy, son afm. s. s. q. b. s. m.

PERE VERGÉS.

(1) *N. de la R.*—Hem fet present al senyor Vergés lo equivocat que anava en fer certas suposicions gratuites Permetemli, donchs, que aboqui lo que li sembli que no tardará en arrepentirse. Més condescendents ab ell no podém serho, puig li tolerém lo que no hauríam tolerat á nostres amichs, que es: inexactituts. Pero ja que 'ls de Castellar tenen ganas de riure, que riguin.... y que paguin.

* * *

Vilanova y Geltrú, 19 de septembre de 1898.

Molt senyor meu y aymat Mestre: Ab gran satisfacció he vist que simpátichs *noys* d' aquesta vila, han ingressat y continúan aprofitantse en sa utilíssim escola. Cregui que tant lo *Pepet de las Pomas*, ver poeta y cantor de las glorias de las *cyas* que prompte haurán d' emplearse per fer neteja d' aquesta *gentussa* com ens sobra; com lo *salerós Aucell Vilanovi*, batallador incansable contra 'ls de l' *olla*, *sants de cartró* y demés *estrafularis* de per aquí; y no menos que ells l' aixerit *Fuet* qu' ab sas *cartetas filbla* y exposa de debó l' esquena dels *hipócritas*; 'm tenen tots ells entusiasmats.

Per lo tant, com que jo visch ó habito molt alt, molt alt.... en lo punt més elevat de la vila, ó sia, en la *cúspide* del *Campanar*, y des d' allí m' entero minuciosament de quant per abaix passa, ja que son molts los *aucellets* que 'm serveixen d' emissaris, no vull esser menos que 'ls demés que des d' avuy ja anomeno 'ls meus condeixibles, y ab ells desitjo compartir l' afanyós treball que ja fa temps tenen comensat.

A tots envío mon afectuosíssim saludo y aplausos mil, sens recansa y d' un modo especial, al deixeble *alat*; aquesta qualitat semblant á la meua y diferencial dels seus companys 'l permeterà venirme á fer sovintet visitas que rebré ab goig immens; no menos agradables 'm serían las dels demés condeixibles, pro á aquestos, com els será més difícil escalar la *torre*, no crech que 'ls veji tant sovint; pro, aixó sí, los hi demano que si algún día tenen humor vinguin á matar l' estona, puig parlarem de tot.

Crech molt just, al dirigirme á vosté per primera vegada, acompanyarli alguns *datos* sobre ma *persona*. Donchs allá van.

Com ja li dich mes amunt, habito, ó millor dit, serveixo de *remate* al precíus y esbelt campanar de l' Iglesia de Sant Antón Abad; jo soch lo seu guardiá contra vents, llamps y tempestats, ja que al mateix temps qu' aixó, laig de *velata* y *pararrayos*. Fa cosa d' uns cinch anys que després d' haver-me estat més d' una centuria sens que ningú 's recordés de mí, va venir un célebre doctor y abogad, que promogué als vehins á una suscripció perque s' arreglessen mos vestits y tot jo en conjunt; y efectivament, desseguida 's procedí á baixarme entre 'l mortals, ahont s' em restauraren per complert ma *fesomia* y l' meu *vestuari*. Una volta fet aixó, 's tractá de *decorar*se del modo convenient y jah, fillets meus! se mogueren unas rahons grossas; uns me volían blanch, altres negre, 'ls de més allá daurat y cada hu hi donava sa cullerada; l' un regalava 30 duros ó un quadro al oli, si 'm feyen negre, y sinó, no; lo *D'ari* y la *Defensa*, sostingueren fortes questions y 's tiraren los plats al cap; en una paraula, alló era un xibarrí.

Ab aytal estat de cosas estigui moltes senmanas entretingut, fins que 'ls partidaris del color negre triomfaren, y aixís me vaig quedar, pretinguent llavors tapar la meua negró ab un ropatje daurat.

Ja veu, donchs, senyor Mestre, que soch un *àngel negre* ab vestit *daurat*, pro no s' espanti, encar que só negre per fora, mon cor es blanch, noble y generós y des de l' lloch al·sat que ocupo, estich vetllant contra 'ls enemichs de la relligió, del benestar y de la moral d' aquest poble. Com á tal he cregut convenient demanarli que 's dignés admetrem á sa aymada escola, posantme al últim de tots los *noys*, y encar que no tinga jo la trassa d' ells per bastonejar á qui s' ho mereixi, es gran ma voluntat y ab la seguretat de que no ha de faltarme son poderós concurs, me proposo tirar avant y pegar fort, pesi á qui pesi, y ocuparme també dels *galifar-deus* que remenan l' *olla*, dels *cafés cantants* que tenim per aquí, del mal intencionat *Diari* d' aquest lloch, y molts y molts més cosetas.... que temps de sobras hi haurá per anarlas fent sortir, mediant Deu.

Entretant, caríssim senyor Titas, ja sab pot disposar entot y per tot; y á sa escola sovint pensa ferli visitas el que des d' avuy se permet anomenarse son respectuós deixeble,

L' ANGEL DEL CAMPANAR.

GEROGLICH ORTOGRÁFICH

- . , ; : ? — Mes de any.
- ? : ; . — Instrument musical
- . ; . — Pecat capital
- ? . — Nota musical
- ? — Consonant

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 — Consonant
- 5 4 — Nota musical
- 1 4 5 — Habitació
- 1 4 1 2 — Per fumar
- 1 2 3 4 5 — Capital
- 1 2 1 2 — Gran dignitat
- 5 4 5 — Cantitat
- 1 4 — Arbre
- 1 — Consonant

GEROGLIFICH COMPRIMIT

T NIMENT E

GEROGLIFICH

::

M : B 1815 S M

EE B 1234

ERI

I. VIGATÁ.

ALS PAGESOS Y COMERCIANTS DE VI

'Ls recomaném, pe'ls resultats que nosaltres n'hem tocat, el *Clarificant POWER*, el més eficaç de tots los coneguts, preparat sens cap procediment químic, pera vins blanchs, negres y aiguardents.

Aquest clarificant deu usarse pera tota classe de vins, nous ó vells ans de oferirlos á la venda, poguent emplearse ademés en tota época del any. No sols no descolora'ls negres sino que fa ressaltar més son propi color roig tan sollicitat en tots los mercats consumidores, deixantlos á la vegada de paladar més fi, ab quals ventatjes s' obté fàcilment dels compradors major preu del que pagarian pel mateix ví ans de clarificat.

Per la seva baratura y fácil aplicació ja's recomana.

Dirigirse pera més detalls, á:

J. M. Roma, fontanella 5, Barcelona.

Establiment Tipogràfic, Casanova, 13; Barcelona.